

MONITORING IZVJEŠTAJ

pratimotendere.ba

Udruženje „Centar za razvoj medija i analize“

Sarajevo, oktobar 2021.

MONITORING IZVJEŠTAJ O POSTUPCIMA JAVNIH NABAVKI PRAĆENIH PUTEM PORTALA PRATIMOTENDERE.BA

Ova publikacija je pripremljena uz pomoć američkog naroda putem Agencije za međunarodni razvoj Sjedinjenih Američkih Država (USAID). Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Udruženja CRMA i ne odražava nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

Sadržaj

1. UVOD	4
2. SAŽETAK KLJUČNIH NALAZA	5
3. METODOLOGIJA	7
4. REZULTATI MONITORINGA	9
5. RIZIČNE JAVNE NABAVKE	11
5.1. Srednjerizične javne nabavke	12
5.2. Visokorizične javne nabavke	14
5.3. Primjeri iz prakse.....	16
6. UGOVORNI ORGANI	19
7. REZULTATI U BORBI ZA UNAPRIJEĐENJE JAVNIH NABAVKI.....	21
Prilog 1- Lista indikatora rizika i faktora rizika	24

1. UVOD

„Monitoring izvještaj o postupcima javnih nabavki praćenih putem portala Pratimo tendere“ rezultat je aktivnosti koje se realizuju u okviru projekta „Podrška građanima u borbi protiv korupcije“ koji implementira Centar civilnih inicijativa (CCI) u partnerstvu sa Udruženjem „Centar za razvoj medija i analize“ (CRMA) i Transparency International u BiH (TI u BiH).

Monitoring javnih nabavki u okviru projekta “Podrška građanima u borbi protiv korupcije” podrazumjeva permanentno, kontinuirano praćenje javnih nabavki, kroz sve faze postupka, s ciljem identifikacije rizičnih postupaka javnih nabavki - netransparentnih, diskriminatornih, nezakonitih i nabavki sa elementima korupcije. Monitoring se provodi putem online platforme Pratimo tendere (www.pratimotendere.ba) koja je bazirana na naprednom softverskom rješenju i omogućava identifikovanje rizičnih javnih nabavki, prezentaciju uočenih neregularnosti, prijavu sumnjivih javnih nabavki i komunikaciju sa korisnicima.

Ovaj izvještaj predstavlja godišnje rezultate monitoringa javnih nabavki praćenih putem portala Pratimo tendere u periodu 01.oktobar 2020.-30.septembar 2021.

Monitoring je realizovan kroz partnerski rad organizacija civilnog društva:

- Udruženje Centar za razvoj medija i analize (CRMA)
- Transparency International u BiH (TI BiH)
- Centar za zastupanje građanskih interesa (CPI)
- Centar za razvoj omladinskog aktivizma (CROA)
- Udruženje KAM
- Udruženje Aktiv 33
- Udruženje profesionalaca, trenera i službenika za javne nabavke u BiH (UPTIS);

i mreže volonterki i volontera:

Haris Hadžalić, Vildana Šljivić, Berina Peštalić, Kenan Herco, Nadir Porobić, Adna Česko, Azelma Halvadžić, Haris Harbaš, Edis Žužo, Emir Rahmanović, Kristina Gadže, Segmedina Keško, Merjema Mekić, Amila Mujčić, Majda Suljić, Emir Suljić, Denis Imamović, Selma Korjenić, Amila Hukić, Šejla Kršić.

Autor ovog Monitoring izvještaja je Udruženje „Centar za razvoj medija i analize“ (CRMA):

Tatjana Udovičić, program menadžer

Slobodan Golubović, urednik portala Pratimo tendere

2. SAŽETAK KLJUČNIH NALAZA

Monitoring javnih nabavki se provodi s ciljem da se građanima i javnosti otkrije i pokaže kako javne institucije, ustanove, preduzeća i organi vlasti troše novac. S obzirom da se kroz sistem javnih nabavki na godišnjem nivou potroši i do tri milijarde konvertibilnih maraka građana Bosne i Hercegovine, postavlja se pitanje da li je osigurano zakonito, transparentno, svrsishodno i antikoruptivno ulaganje ovog novca? Da li kupovine roba, radova i usluga koje se vrše putem javnih nabavki rezultiraju adekvatnim socijalnim, zdravstvenim, obrazovnim i drugim uslugama za građane, novim putevima, infrastrukturom? Prateći javne nabavke, pratimo tokove svog novca.

Ovaj Monitoring izvještaj predstavlja rezultate **praćenja 5426 postupaka javnih nabavki, ukupne vrijednosti 138.364.947,59 KM (bez PDV)**, koje su realizovane u periodu 1.oktobar 2020.-30.septembar 2021. godine. Rezultati su prikupljeni i analizirani putem portala Pratimo tendere (www.pratimotendere.ba) na temelju kompleksne metodologije i pokazuju zabrinjavajuće trendove koruptivnosti, diskriminacije i netransparentnosti u provođenju javnih nabavki, kršenja Zakona o javnim nabavkama BiH i dobrih antikoruptivnih praksi odgovorne i svrsishodne javne potrošnje. **Elementi rizičnosti utvrđeni su u 4812 (88,68 %) praćenih postupaka javnih nabavki**, čija je ukupna vrijednost **133.064.330,19 KM (bez PDV)**.

5426 praćenih postupaka javnih nabavki			
	Nizak rizik	614 javnih nabavki	11,31 % javnih nabavki
	Srednji rizik	2394 javnih nabavki	44,12 % javnih nabavki
	Visok rizik	2418 javnih nabavki	44,56 % javnih nabavki

138.364.947,59 KM (bez PDV) Vrijednost praćenih postupaka javnih nabavki			
	Nizak rizik	5.300.617,40 KM	3,83%
	Srednji rizik	86.153.226,52 KM	62,26%
	Visok rizik	46.911.103,67 KM	33,90%

Monitoring rezultati dokumentuju rizičnost u svim praćenim vrstama postupaka javnih nabavki (direktni sporazumi, otvoreni postupci, pregovarački postupak bez objave obavještenja, konkurentski zahtjev), svim praćenim vrstama ugovora (usluge, robe, radovi) i svim fazama provođenja postupaka javnih nabavki (planiranje javnih nabavki, pripremanje tenderske dokumentacije, dostavljanje i evaluaciju ponuda, ugovaranje, realizacija ugovora).

Rezultati monitoringa ukazuju na nekoliko ključnih trendova:

- ! Izraziti trend sklapanja direktnih sporazuma čime se izbjegava primjena transparentnijih procedura;
- ! Trend primjene pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja čime se ograničava konkurencija;
- ! Trend sklapanja direktnih sporazuma čija je vrijednost na samoj zakonskoj granici;
- ! Neblagovremeno i neadekvatno planiranje javnih nabavki, te provođenje javnih nabavki bez usvojenog Plana javnih nabavki kao zakonske obaveze;
- ! Izraziti trend neobjavljivanja podataka o realizaciju zaključenih ugovora o javnim nabavkama;
- ! Diskriminaciju ponuđača putem uslova definisanih u tenderskoj dokumentaciji.

3. METODOLOGIJA

Za potrebe realizacije monitoringa i funkcionisanja portala Pratimo tendere razvijena je kompleksna metodologija čiji je cilj obezbjediti proaktivnost, cjelovitost i kontinuitet monitoringa javnih nabavki. Metodologija je zasnovana na pet osnovnih principa:

Zakonitost i dobre prakse

Metodologija omogućava praćenje zakonitosti javnih nabavki tj.praćenje da li se javna nabavka provodi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i osnovnim podzakonskim aktima i principima koje definiše zakon; i metodologija omogućava monitoring dobrih praksi i svrsishodnosti javne nabavke, što podrazumjeva javnu nabavku kojom su, uz blagovremeno i racionalno planiranje i provođenje postupka, nabavljene robe, usluge ili radovi odgovarajućeg kvaliteta, po najpovoljnijim uslovima i u interesu krajnjih korisnika.

Faze postupka javne nabavke

Metodologija prati sve faze postupka javnih nabavki: planiranje javnih nabavki, pripremanje tenderske dokumentacije, dostavljanje i evaluaciju ponuda, ugovaranje, realizacija ugovora, te prati i žalbe na postupke javnih nabavki (pravna zaštita) i eventualna poništenja postupaka javnih nabavki.

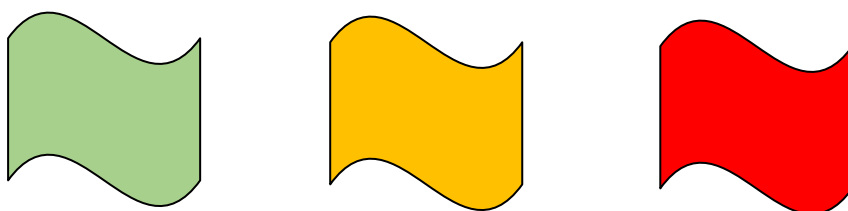
Indikatori rizičnosti

Nezakonite javne nabavke, netransparentne, diskriminatorne i javne nabavke sa elementima korupcije se otkrivaju i identifikuju pomoću sedam indikatora

(pokazatelj) rizičnosti. Za svaku fazu postupka javne nabavke definisan je poseban indikator rizičnosti i u okviru njih određeni faktori rizika. Indikatori rizika predstavljaju specifičnu kombinaciju podataka/informacija o javnoj nabavci, čije prisustvo/odsustvo znači da ne postoji/postoji određeni stepen rizika¹.

Računanje stepena rizika

Portal Pratimo tendere izračunava stepen rizika postupka javne nabavke pomoću softverskog programa. Program izračunava stepen rizika javne nabavke u svakoj fazi postupka, te ukupni stepen rizika javne nabavke. Definisana su tri stepena rizika koja se označavaju zastavicama u boji: nizak rizik – zelena zastavica, srednji rizik – žuta zastavica, visok rizik – crvena zastavica

Izvori podataka

Ključni izvori su podaci i dokumenta ugovornih organa i ponuđača, te drugih relevantnih institucija, koji su dostupni na Portalu javnih nabavki BiH, te dokumenta i podaci od javnog interesa koji podliježu odredbama zakona o slobodnom pristupu informacijama.

¹ Lista indikatora rizika i faktora rizika je u Prilogu

4. REZULTATI MONITORINGA

Ukupan broj praćenih javnih nabavki: 5426

Ukupna vrijednost praćenih javnih nabavki: 138.364.947,59 KM (bez PDV)

Praćene javne nabavke po vrsti postupka

 Direktni sporazum	5162
 Otvoreni postupak	165
 Pregovarački postupak bez objavljivanja obavještenja	98
 Konkurentski zahtjev	1

Ugovorni organ može koristiti različite vrste postupaka za provođenje javne nabavke. Vrste postupka su definisane Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Direktni sporazum je postupak javne nabavke za dodjelu ugovora male vrijednosti tj. ugovorni organ provodi direktni sporazum za nabavku robe, usluge ili radova čija je procijenjena vrijednost jednaka ili manja od 6.000 KM

Otvoreni postupak je postupak nabavke u kome svaki zainteresovani ponuđač može dostaviti ponudu. To je najtransparentniji, osnovni i redovni postupak za sve ugovorne organe.

Pregovarački postupak bez objave obavještenja je postupak u kome ugovorni organ pregovara o uslovima ugovora s jednim ili više pozvanih ponuđača. Ovaj postupak se provodi bez objave obavještenja o nabavci, isključivo prema uslovima utvrđenim u Zakonu o javnim nabavkama BiH.

Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda je postupak javne nabavke za dodjelu ugovora male vrijednosti tj. ugovorni organ provodi konkurentski postupak u slučaju da je procijenjena vrijednost nabavke robe ili usluge manja od 50.000 KM, a radova manja od 80.000 KM.

Praćene javne nabavke po vrsti ugovora

 Robe	2708
 Usluge	2447
 Radovi	271

Ugovor o javnoj nabavci je ugovor s finansijskim interesom koji se zaključuje u pisanoj formi između jednog ili više dobavljača i jednog ili više ugovornih

organa i ima za cilj nabavku robe, usluga ili izvođenja radova, odnosno predmet nabavke mogu biti robe, usluge ili radovi.

Praćene javne nabavke po nivou rizika

	Nizak rizik	614 javnih nabavki	11,31% javnih nabavki
	Srednji rizik	2394 javnih nabavki	44,12 javnih nabavki
	Visok rizik	2418 javnih nabavki	44,56% javnih nabavki

Rizične javne nabavke su javne nabavke koje sadrže elemente koruptivnosti, netransparentnosti i diskriminacije. Rizičnost javne nabavke se utvrđuje na osnovu indikatora rizika koji predstavljaju specifičnu kombinaciju podataka/informacija o javnoj nabavci (faktori rizika), čije prisustvo/odsustvo znači da ne postoji/postoji određeni stepen rizika. Softverski algoritam, na kom je baziran portal Pratimo tendere, na osnovu sedam indikatora rizika i 18 faktora rizika, automatski izračunava stepen rizičnosti² javne nabavke i označava je zastavicom u boji.

Vrijednost praćenih javnih nabavki po nivou rizika (KM bez PDV)

	Nizak rizik	5.300.617,40 KM	3,83%
	Srednji rizik	86.153.226,52 KM	62,26%
	Visok rizik	46.911.103,67 KM	33,90%

² Softverski proračun rizika signalizira rizičnost nabavke, a konkretni elementi nezakonitosti i kršenja dobrih praksi transparentnosti se utvrđuju detaljnijim istraživanjem svakog konkretnog postupka javne nabavke

5. RIZIČNE JAVNE NABAVKE

Ukupno rizičnih javnih nabavki: 4812

Ukupna vrijednost rizičnih javnih nabavki: 133.064.330,19 KM bez PDV

Od ukupnog broja praćenih javnih nabavki (5426 postupaka) učešće rizičnih javnih nabavki iznosi 88,68%. Izrazito visok procenat rizičnih javnih nabavki ukazuje na trend kontinuiranog kršenja Zakona o javnim nabavkama BiH i dobrih praksi transparentnosti. Detaljnije analize rezultata monitoringa pokazuju da su rizični elementi prvenstveno prisutni u fazi planiranja i objave javne nabavke i fazi realizacije ugovora. Naime, dominantno je riječ o javnim nabavkama koje su ugovorni organi provodili bez Plana javnih nabavki i/ili Privremenog plana javnih nabavki i/ili posebne odluke o pokretanju postupka javne nabavke, što su uslovi definisani Zakonom o javnim nabavkama BiH. Također, dominantno je riječ o javnim nabavkama za koje ne postoje podaci o realizaciji ugovora tj. ugovorni organi nisu učinili javno dostupnim Obrazac/Formu za praćenje realizacije ugovora, što je također obaveza definisana Zakonom.

Rizične javne nabavke po vrsti postupka

 Direktni sporazum	4580
 Otvoreni postupak	138
 Pregovarački postupak bez objavljivanja obavještenja	93
 Konkurentski zahtjev	1

Rizične javne nabavke po vrsti ugovora

 Robe	2371
 Usluge	2202
 Radovi	239

Rezultati monitoringa pokazuju izraziti trend nabavke roba, radova i usluga korišćenjem direktnih sporazuma. Riječ je o legitimnim postupcima, ali detaljnije analize konkretnih direktnih sporazuma, pogotovo u pogledu predmeta nabavke i vrijednosti zaključenih ugovora, te detaljnije praćenje postupanja određenih ugovornih organa pokazuju trend zloupotrebe direktnih sporazuma. Naime, zaključivanje velikog broja direktnih sporazuma vrijednosti na zakonskoj granici i/ili za isti predmet nabavke jasno ukazuje na izbjegavanje primjene transparentnijih postupaka javnih nabavki, što doprinosi netransparentnom trošenju javnog novca i uništavanju zdrave tržišne konkurencije.

Javno preduzeće Sportsko – kulturno privredni centar „Mejdan“ Tuzla je jedan od ugovornih organa čije su javne nabavke karakteristične po tome što se skoro svi postupci nabavke provode putem direktnog sporazuma u vrijednosti na samoj granici definisanoj u Zakonu o javnim nabavkama BiH - 6.000 KM. Prema rezultatima monitoringa, SKPC „Mejdan“ je u toku samo ti mjeseca 2021. godine potrošio 84.000 KM na 14 direktnih sporazuma, a svaki je imao identičnu vrijednost - 6.000 KM.

Obavještajno sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine (OSA) je tokom četiri mjeseca 2021. godine zaključila 24 direktna sporazuma ukupne vrijednosti 11.390 KM. Sa aspekta transparentnosti i koruptivnih rizika interesantno je primjetiti da je zaključivano po nekoliko direktnih sporazumu za isti predmet nabavke, što jasno ukazuje na izbjegavanje primjene Otvorenog postupka kao transparentnijeg postupka. Na primjer, za identičnu uslugu - uslugu pranja službenih vozila - zaključeno je pet direktnih sporazuma.

5.1. SREDNJerIZIČNE JAVNE NABAVKE

Ukupno srednjerizičnih javnih nabavki: 2394

Ukupna vrijednost srednjerizičnih javnih nabavki: 86.153.226,52 KM bez PDV

Od ukupnog broja identifikovanih rizičnih nabavki (4812 rizičnih postupaka), učešće srednjerizičnih javnih nabavki iznosi 49,75%. Srednji nivo rizika je dominantno utvrđen u fazi planiranja i objave javne nabavke i to u dijelu koji se odnosi na dva elementa: vremenski okvir u kom se provodi javna nabavka i vrijednost javne nabavke.

Naime, riječ je o javnim nabavkama koje jesu planirane Planom javnih nabavki i/ili Privremenim planom javnih nabavki i/ili postoji posebna odluka o provođenju javne nabavke, ali je sam postupak provoden mimo planiranog vremenskog okvira. U planu javnih nabavki nalaze se okvirni datum pokretanja postupka i okvirni datum zaključenja ugovora. Agencija za javne nabavke BiH je na osnovu dobre prakse EU napravila model obrasca plana javnih nabavki koji su preuzeli ugovorni organi, slijedom čega se izgled i sadržaj planova nabavki ustalio. U tom obrascu vremenski okvir za provođenje postupka javne nabavke je predviđen kao obavezna rubrika i koncipiran je po kvartalima. Stoga prema metodologiji portala Pratimo tendere svako vremensko odstupanje od +/- 60 dana predstavlja indikator rizika. Kad je riječ o elementu vrijednosti, procijenjena vrijednost javne nabavke ne mora biti apsolutno jednaka onoj iz plana javnih nabavki, ali prema ovdje definisanoj metodologiji na bazi dobrih praksi svako odstupanje veće od +/-10% od vrijednosti postupka smatra se rizikom.

Srednjerizične javne nabavke po vrsti postupka

 Direktni sporazum	2249
 Otvoreni postupak	105
 Pregovarački postupak bez objave obavještenja	40
 Konkurentski zahtjev	0

Izraziti trend korišćenja direktnih sporazuma tj. visok procenat učešća direktnih sporazumu u ukupnom broju praćenih postupaka javnih nabavki posljedično je rezultirao visokim procentom učešća srednjerizičnih direktnih sporazuma. Srednjerizični elementi kod direktnih sporazuma dominantno su utvrđeni u fazi realizacije ugovora. Kad je riječ o otvorenim postupcima, srednjerizični elementi su najčešće identifikovani u fazi pripreme tenderske dokumentacije. Radi se dominantno o tri srednjerizična faktora rizika: 1) tenderska dokumentacija je naknadno mijenjana, 2) tenderska dokumentacija nije sadržavala minimum zakonom propisanih informacija, 3) zahtjevi u pogledu garancija i obezbjeđenja (ako su tenderskom dokumentacijom tražene) nisu bile u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Srednjerizične javne nabavke po vrsti ugovora

 Robe	1222
 Usluge	1041
 Radovi	131

Grad Istočno Sarajevo raspisao je u avgust 2021. tender vrijedan 73.000 KM za nabavku novog automobila. U tenderskoj dokumentaciji je detaljno navedeno da traženo vozilo mora biti isključivo crna metalik limuzina s crnim enterijerom, vozilo mora biti dugo minimum 4800mm, zapremina prtljažnika treba biti minimum 580 litera, kapacitet spremnika za gorivo 65 litara, minimalna zapremina motora 1950 ccm, minimalna snaga motora 145 Kw, vozilo treba da bude dizelsko, s pogonom na četiri točka i automatskim mjenjačem sa sedam brzina. Analizom tehničke specifikacije je utvrđeno da je ovaj tender praktično „nacrtan“ (radi se o vozilu Škoda Superb) što predstavlja kršenje Zakona o javnim nabavkama BiH.

Vlada Republike Srpske je u avgustu 2021. godine raspisala Otvoreni postupak za nabavku usluge „održavanje servisne magistrale“, vrijednosti 102.000 KM. Otvoreni postupak sam po sebi predstavlja najtransparentniju vrstu postupka, ali su elementi rizičnosti utvrđeni u fazi pripreme tenderske dokumentacije i to u elementima kvalifikacionih uslova za ponuđače. Naime, kao minimalni uslovi

za potencijalne ponuđače je traženo „Uspješno iskustvo ponuđača u realizaciji najmanje jednog ugovora u vrijednosti ne manjoj od 100.000 KM bez PDV-a koji je za predmet nabavke imao održavanje poslovnog informacionog sistema u posljednje tri godine, računajući od momenta predaje ponuda ili za period od datuma registracije, odnosno od početka poslovanja(...) Ugovorni organ neće priznati iskustvo u realizaciji više ugovora čija je zbirna vrijednost 100.000 KM bez PDV-a.“ Također je tražen niz sertifikata koje zaposleni kod eventualnog ponuđača moraju da imaju.

Detaljnijim istraživanjem i analizom je utvrđeno da je identičan tender Vlada Republike Srpske raspisala i godinu dana ranije – isti kvalifikacioni uslovi, ista vrijednost nabavke, i isti period trajanja ugovora. Stigla je samo jedna prihvatljiva ponuda i zaključen je ugovor sa ponuđačem Prointer. Otuda je više nego jasno da se i za ovaj tender kroz kvalifikacione uslove preferira određeni ponuđač odnosno diskriminišu drugi potencijalni ponuđači.

5.2. VISOKORIZIČNE JAVNE NABAVKE

Ukupno visokorizičnih javnih nabavki: 2418

Ukupna vrijednost visokorizičnih javnih nabavki: 46.911.103,67 KM bez PDV

Od ukupnog broja identifikovanih rizičnih nabavki (4812 rizičnih postupaka), učešće visokorizičnih javnih nabavki iznosi 50,24%. Visokorizični elementi su dominantno utvrđeni u fazi planiranja i objave javne nabavke, fazi pripremanja tenderske dokumentacije i fazi realizacije ugovora.

Visokorizične javne nabavke po vrsti postupka

 Direktni sporazum	2331
 Otvoreni postupak	33
 Pregovarački postupak bez objave obavještenja	53
 Konkurentski zahtjev	1

Visokorizične javne nabavke po vrsti ugovora

 Robe	1149
 Usluge	1161
 Radovi	108

U ukupnom broju identifikovanih visokorizičnih javnih nabavki najveće učešće imaju visokorizični direktni sporazumi. Ključni rizici su identifikovani u fazi planiranja i objave direktnih sporazuma i oni su rezultat kršenja dobrih praksi. Naime, Član 17. Zakona o javnim nabavkama BiH propisuje da ugovorni organ može započeti postupak javne nabavke ako je nabavka predviđena u planu nabavki ili kada ugovorni organ donese posebnu odluku o pokretanju postupka javne nabavke. Također, ugovorni organ mora objaviti plan nabavki čija je vrijednost veća od vrijednosti utvrđenih u članu 14. stav (1) zakona na svojoj internetskoj stranici, i to najkasnije u roku od 60 dana od dana usvajanja budžeta, odnosno finansijskog plana. Za nepostojanje i neobjavljivanje plana javnih nabavki na web stranici ugovornog organa ili osnivača je predviđena prekršajna odgovornost članom 116. stav (2) tačka r). Zakon o javnim nabavkama BiH nije propisao obavezu planiranja za vrste postupka za dodjelu ugovora male vrijednosti, u koje spadaju i direktni sporazumi. Međutim, metodologija portala Pratimo tendere neplaniranje direktnih sporazuma smatra rizikom.

Ovakav metodološki pristup ima uporište u dobrim praksama zemalja Europske Unije i zemalja regije, a koje su usvojili i provode ih i neki ugovorni organi u Bosni i Hercegovini. Planiranje javne nabavke je prva faza u procesu javnih nabavki, u kojoj se postavljaju ciljevi nabavke i definišu načini provođenja iste. U ovoj fazi ugovorni organ odlučuje koju robu, usluge i/ili radove treba nabaviti i definiše budžet za planirane nabavke. Faza planiranja je od presudnog značaja za ostvarenje načela ekonomičnosti javnih nabavki. Također, treba imati u vidu i da zakonski definisana vrijednost direktnih sporazuma (6000 KM) za čije provođenje nije propisana zakonska obaveza planiranja, u kontekstu bosansko-hercegovačke ekonomije nije mala vrijednost. Na posljetku, insistiranje na principu transparentnosti u provođenju svih vrsta postupaka javnih nabavki bez obzira na vrijednost i predmet nabavke predstavlja put ka korekciji i unaprijeđenju sistema javnih nabavki u Bosni i Hercegovini.

Razmjere visokorizičnosti direktnih sporazuma koji nisu planirani planom javnih nabavki najbolje se oslikavaju kroz prizmu novca koji je potrošen putem direktnih sporazuma. Prema posljednjim dostupnim podacima Agencije za javne nabavke BiH³, vrijednost zaključenih direktnih sporazuma u prvoj polovini 2020. godine iznosi 71.637.076,97 KM, što čini 46,79% ukupne vrijednosti svih zaključenih ugovora. Da se putem direktnih sporazuma, bez adekvatnog planiranja, troše desetine i stotine hiljada konvertibilnih maraka, pokazuju konkretni primjeri koji su utvrđeni monitoringom portala Pratimo tender:

- Općina Banovići je za prvih devet mjeseci 2021. godine zaključila 54 ugovora o javnim nabavkama, od toga 45 direktnih sporazuma ukupne vrijednosti 179.928,00 KM

³ Polugodišnji izvještaj o dodjeljenim ugovorima u postupcima javnih nabavki u 2020. godini

- Općina Maglaj je zaključila 29 direktnih sporazuma vrijednosti 71.924,00 KM
- Kabineti predsjednika Federacije BiH i dva potpredsjednika Federacije BiH putem direktnih sporazuma su nabavljali kancelarijski materijal, kancelarijski namještaj, štampu, ali i cvjetne aranžmane, čokolade, marame, itd. 51 direktni sporazum je koštao oko 24.000,00 KM
- JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Tuzla zaključilo je 28 direktnih sporazuma vrijednih preko 100.000,00 KM
- Općina Neum je za prva četiri mjeseca 2021. godine zaključila 18 ugovora o javnim nabavkama, od toga 14 putem direktnih sporazuma, čija je ukupna vrijednost 72.000,00 KM. Godinu ranije je putem direktnih sporazuma potrošeno 112.000,00 KM, 2019. godine oko 108.000,00 KM.

5.3. PRIMJERI IZ PRAKSE

Rizičnost javnih nabavki prevazilazi fokusiranost na određenu konkretnu nepravilnost i fokusiranost na nepravilnost utvrđenu u određenoj fazi postupka javne nabavke. Postupak javne nabavke je sveobuhvatan proces (plan javne nabavke – postupak javne nabavke – ugovor o javnoj nabavci) te i rizičnost tj. korupciju, netransparentnost i diskriminaciju u javnim nabavkama treba posmatrati kao sveobuhvatan proces. Polazeći od rezultata monitoringa i identifikovanih pojedinačnih nepravilnosti, autori ovog izvještaja su daljnjim i dubljim analizama razotkrivali širu sliku zloupotreba u sistemu javnih nabavki. Ovdje predstavljamo osnovne elemente najkarakterističnijih primjera zloupotreba u provođenju javnih nabavki.

Plan javnih nabavki mimo zakona

Visoko sudsko i tužilačko vijeće (VSTV) nije objavilo Plan javnih nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Zakon o javnim nabavkama BiH definiše da ugovorni organ mora objaviti Plan javnih nabavki najkasnije u roku od 60 dana od dana usvajanja budžeta odnosno finansijskog plana. VSTV je Plan nabavki za 2020. godinu objavilo 07.12.2020. godine, a budžet institucija BiH je usvojen 29.07.2020. godine, što znači da je VSTV probio rok za objavu Plana nabavki za najmanje dva mjeseca.

„Cijepanje“ javnih nabavki na manje transparentne postupke

Sveučilišna klinička bolnica Mostar je provela dva postupka javne nabavke zaštitnih maski koji su identični po predmetu nabavke, tenderskoj dokumentaciji, procijenjenoj vrijednosti (49.999 KM) i drugim karakteristikama. U ovom slučaju ustanovljeno je da se radi o takozvanom "cijepanju nabavki", odnosno pokretanju više postupaka manje vrijednosti kako bi se izbjegao jedan transparentniji postupak.

Pogodovanje jednom ponuđaču

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske (MUP RS) provelo je postupak javne nabavke uniformi za novozaposlene pripadnike Žandarmerije čija je procijenjena vrijednost bila 100.000 KM. Pristigla je samo jedna ponuda identične vrijednosti kao procijenjena, što indicira da je ponuđač bio siguran da neće imati konkurenciju. Detaljnijom analizom ovoga, ali i prethodnih tendera za nabavku uniformi MUP-a RS, ustanovljeno je da ovaj ugovorni organ godinama jednoj firmi pogoduje na tenderima za nabavku uniformi.

Diskriminacija ponuđača kroz uslove kvalifikacije i tehničku specifikaciju

Akcionarsko društvo Olimpijski centar "Jahorina" (AD OC „Jahorina“) provelo je postupak javne nabavke nove isklopive šestosjedne žičare po sistemu "ključ u ruke". Procijenjena vrijednost je bila 17 miliona KM, a na tender je stigla je samo jedna prihvatljiva ponuda u vrijednosti 16.978.080 KM, dakle svega 21.920 KM (0,1%) manje od procijenjene, što ukazuje na to da je ponuđač bio siguran u pobjedu na tenderu.

Analizom ovoga postupka javne nabavke ustanovljeno je da:

- Nabavka nije planirana Planom javnih nabavki za 2020.godinu, niti Izmjenama i dopunama plana, niti je donesena Posebna odluka o pokretanju postupka nabavke;
- Na tendersku dokumentaciju je izjavljena žalba, koju ugovorni organ nije uvažio, a morao je i nije napravio izmjene u tenderskoj dokumentaciji
- Zbog evidentnog pogodovanja jednom ponuđaču, iako su dostavljene dvije ponude samo jedna je bila prihvatljiva.
- Direktor OC Jahorina je prije dolaska na tu poziciju obavljao dužnost direktora JP "Skijališta Srbije" i njegova saradnja sa firmom kojoj je dodijeljen analizirani ugovor datira još iz tog perioda.

Model za namještanje tendera za nabavku automobila

JP Autoceste FBiH realizovale su tender za nabavku službenih vozila, čija je procijenjena vrijednost 400.000 KM. Na tender je dostavljena samo jedna ponuda u vrijednosti 399.600 KM, dakle svega 400 KM (0,1%) niža od procijenjene, što upućuje na to da je ponuđač bio siguran da neće imati konkurenciju.

Analizom ovoga postupka javne nabavke ustanovljeno je sljedeće:

- Tehnička specifikacija u okviru tenderske dokumentacije je diskriminatorna za određene ponuđače/proizvođače jer sadrži precizne karakteristike vozila koja se žele nabaviti;
- Postoje dvije moguće sumnje vezane za ovu nabavku. Prva je dogovor ugovornog organa i ponuđača, prema kome je ugovorni organ prilagodio tehničku specifikaciju u skladu sa katalogom ponuđača. Druga je međusobni dogovor ponuđača, odnosno koluzija, prema kome su se

ponuđači dogovorili da se jedni drugima ne miješaju u posao, ne dostavljaju ponude, ne žale se i slično.

Redovni, a neplanirani radovi po skupljaj cijeni

Kantonalna direkcija za ceste Zeničko-dobojskog kantona zaključila je ugovor o nabavci radova "Zimsko održavanje regionalnih cesta", u vrijednosti od 99.997,16 KM. Ova nabavka predstavlja primjer višestrukog kršenja zakona i dobre prakse transparentnosti i odgovornosti:

- nabavka nije planirana iako se radi o redovnim radovima održavanja cesta,
- procijenjena vrijednost radova je iznosila 79.999,00 KM što je samo za 1 KM niže od granične zakonske vrijednosti za izbor postupka nabavke (konkurentski zahtjev-80.000,00 KM);
- rok za preuzimanje tenderske dokumentacije bio je 9, a za dostavu ponuda 10 dana;
- Nabavka je u konačnici provedena pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja, uz obrazloženje da zbog hitnosti nije moguće primjeniti transparentniji postupak;
- Nabavka je na kraju koštala građane za 20.000 KM više od procijenjene vrijednosti.

Uštede potrošene na dodatne radove

Opština Prnjavor je u planiranom redovnom otvorenom postupku javne nabavke radova na izgradnji javne rasvjete ostvarila uštede u iznosu od 16.400 KM, a nakon toga je provela nabavku dodatnih radova na izgradnji javne rasvjete na području opštine putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja u iznosu od 29.973,24 KM. Analizom dostupne dokumentacije utvrđeno je da nisu ispunjeni uslovi za primjenu ovoga netransparentnog postupka, te da su sredstva potrošena nesvrishodno i da je opravdanost predmetnih radova krajnje sumnjiva.

Hitni postupak bez obavještenja

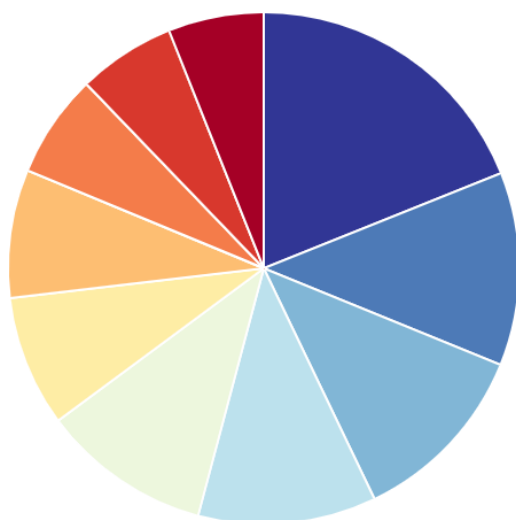
Javno preduzeće Rudnik mrkog uglja Banovići zaključuje ugovore o nabavci eksploziva, vrijednosti pola miliona KM pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja i po hitnom postupku, iako je Planom javnih nabavki predviđeno drugačije. Ovakva zloupotreba je ponovljena više puta u toku 2021. godine.

Hitni postupak sa rokom od godinu dana

Veterinarski institut „Dr Vaso Butozan“ je zaključio ugovor vrijednosti 101.600,00 KM za kupovinu ušnih markica za stoku. Nabavka je provedena primjenom netransparentnog pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, uz obrazloženje da je nabavka hitna, da bi se ispostavilo da privilegovani dobavljač sa kojim je direktno ugovarana nabavka ima čak godinu dana da isporuči robu.

6. UGOVORNI ORGANI

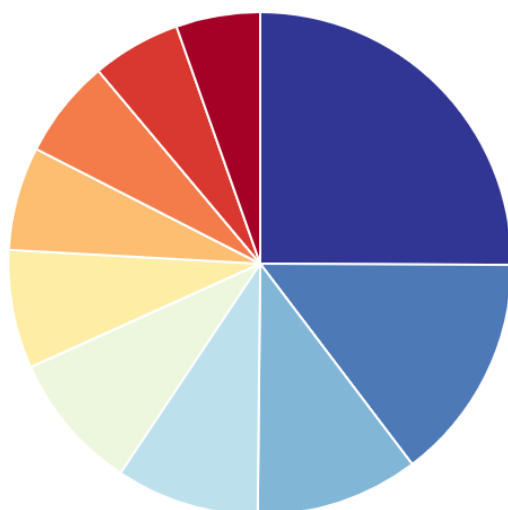
Ugovorni organi sa najviše praćenih javnih nabavki

1.	JKP "RADNIK" D.O.O. ZAVIDOVIĆI	304
2.	JZU INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVSTVO	196
3.	JP MEĐUNARODNI AERODROM SARAJEVO D.O.O. SARAJEVO	188
4.	A.D. "VODOVOD I KANALIZACIJA" BIJELEJINA	181
5.	UNIVERZITETSKI KLINIČKI CENTAR SARAJEVO - UKCS	172
6.	JZU BOLNICA "SVETI APOSTOL LUKA" DOBOJ	133
7.	HRVATSKA POŠTA D.O.O. MOSTAR	130
8.	AGENCIJA ZA LJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA BIH	105
9.	JKP "PANNONICA" DOO TUZLA	99
10.	CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE	97

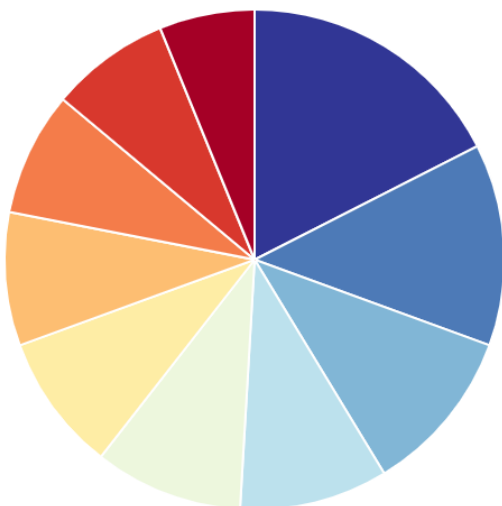
Ugovorni organi sa najviše praćenih javnih nabavki po nivou rizika

Ugovorni organi sa najviše niskorizičnih javnih nabavki

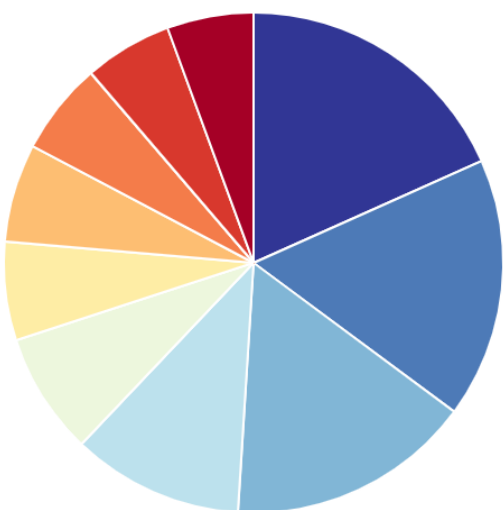
1.	UNIVERZITETSKI KLINIČKI CENTAR SARAJEVO - UKCS	79
2.	OPĆINA VOGOŠĆA	46
3.	OPĆINA BANOVIĆI	33
4.	ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE BRČKO DISTRIKTA BIH	29
5.	JKP "PANNONICA" DOO TUZLA	28
6.	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI	24
7.	RUDNICI MRKOG UGLJA " BANOVIĆI " DD BANOVIĆI	21
8.	KANTONALNO JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE POKOP D.O.O.	20
9.	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE/KANTONA	18
10.	SUDSKA POLICIJA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	17

Ugovorni organi sa najviše srednjerizičnih javnih nabavki

1.	JKP "RADNIK" D.O.O. ZAVIDOVIĆI	122
2.	UNIVERZITETSKI KLINIČKI CENTAR SARAJEVO - UKCS	91
3.	ZU KANTONALNA BOLNICA "DR. IRFAN LJUBIJKIĆ" BIHAĆ	75
4.	HRVATSKA POŠTA D.O.O. MOSTAR	67
5.	JP MEĐUNARODNI AERODROM SARAJEVO D.O.O. SARAJEVO	67
6.	JZU BOLNICA "SVETI APOSTOL LUKA" DOBOJ	62
7.	RUDNICI MRKOG UGLJA "BANOVICI" DD BANOVICI	60
8.	JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA UNIVERZITETSKI KLINIČKI CENTAR TUZLA	56
9.	JU KANTONALNA BOLNICA ZENICA	54
10.	OPŠTINA KOZARSKA DUBICA	43

Ugovorni organi sa najviše visokorizičnih javnih nabavki

1.	JZU INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVSTVO	193
2.	JKP "RADNIK" D.O.O. ZAVIDOVIĆI	177
3.	A.D. "VODOVOD I KANALIZACIJA" BIJE LJINA	167
4.	JP MEĐUNARODNI AERODROM SARAJEVO D.O.O. SARAJEVO	117
5.	AGENCIJA ZA LJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA BIH	83
6.	JZU BOLNICA "SVETI APOSTOL LUKA" DOBOJ	67
7.	JAVNO PREDUZEĆE "KOMUNALNO" D.O.O. BREZA	67
8.	HRVATSKA POŠTA D.O.O. MOSTAR	63
9.	CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE	60
10.	OBAVJEŠTAJNO-BEZBJEDNOSNA/SIGURNOSNA AGENCIJA BIH	59

7. REZULTATI U BORBI ZA UNAPRIJEĐENJE JAVNIH NABAVKI

Zaustavljeno netransparentno trošenje

Nakon punih šest godina i zaključenih 3.388 direktnih sporazuma vrijednih preko dva miliona KM, portal Pratimo tendere zaustavio je kršenje Zakona o javnim nabavkama i netransparentnu potrošnju Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske! Jedna od najvećih zdravstvenih ustanova u entitetu RS promijenila je svoju praksu skrivanja predmeta nabavke nakon što je portal Pratimo tendere kontinuiranim monitoringom dokumentovao i ukazao na nepravilnosti. Naime, umjesto opšte oznake KUF (knjiga ulaznih faktura) kojom je skrivao informacije na šta je potrošen novac građana, Institut je u julu 2021. godine počeo da objavljuje stvarne nazive roba i usluga koje kupuje.

Skrivanje predmeta javne nabavke problematično je sa više aspekata. Građanima je uskraćena informacija na šta se troši njihov novac, a ponuđačima je uskraćena mogućnost učešća u postupku nabavke i posljedično pravo na žalbu na postupak javne nabavke. Istovremeno, zaključivanjem direktnih sporazuma uz skrivanje predmeta nabavke izbjegava se primjena transparentnog otvorenog postupka, čime se pogoduje određenim ponuđačima, a krajnja cijena roba i usluga po pravilu bude skuplja. Skrivanje predmeta nabavke ne samo da predstavlja netransparentnu i diskriminatornu praksu, nego i kršenje Člana 75. Zakona o javnim nabavkama BiH i podzakonskih akata. Kontinuiranim monitoringom, dokumentovanjem i ukazivanjem na manjkavosti, portal Pratimo tendere je stopirao kršenje zakona i netransparentno provođenje javnih nabavki.

Netransparentna praksa: predmet nabavke skriven iza opšte oznake KUF

JZU INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Osnovni podaci

Kontakt

Organizacione jedinice

Plan nabavki

Nabavke

Postupci

Pretraga po broju postupka

Pretraga po vrsti postupka

Direktni sporazum

Pretraga po nazivu predmeta ugovora

kuf

Pretraga po vrsti ugovora

Pretraga po ponuđaču

Pretraga po datumu zaključenja ugovora

do

Pretraga

Očisti filtre

Ukupno: 3388

Prikazati 10 rezultata po stranici

Broj postupka	Vrsta postupka	Naziv predmeta ugovora	Vrsta ugovora	Ponuđač(i)	Vrijednost	Datum zaključenja ugovora
390-8-1-61/21	Direktni sporazum	KVΦ 1998 PH EP 300010001	Robe	CENTRUM TRADE D.O.O. BANJA LUKA (4401150640007)	98,34	31.12.2020.
390-8-2-96/21	Direktni sporazum	kuf 1980 rn br 20-330-003224	Usluge	LULE sp (4510598830005)	349,50	31.12.2020.
390-8-2-106/21	Direktni sporazum	KVΦ 2143 PH EP 110/20	Usluge	OCTOPRINT (4511071100005)	2.400,00	31.12.2020.
390-8-2-66/21	Direktni sporazum	KVΦ 2043 PH EP 0106-20	Usluge	CATERING KING DOO (4402549350009)	153,85	28.12.2020.
390-8-2-60/21	Direktni sporazum	KVΦ 1984 PH EP 00033-11-20	Usluge	LULE sp (4510598830005)	205,90	27.12.2020.
390-8-1-62/21	Direktni sporazum	KVΦ 1999 PH EP 967	Robe	GRAFOTEX D.O.O. BANJA LUKA (4400865280001)	38,46	27.12.2020.
390-8-1-63/21	Direktni sporazum	KVΦ 2355 PH EP IΦ 1399-1	Robe	ECO GROUP DOO (4403574240001)	671,60	27.12.2020.
390-8-2-64/21	Direktni sporazum	KVΦ 2041 PH 249/20	Usluge	NIKOLIĆ VILJUŠKARI D.O.O. (4402910830002)	450,00	27.12.2020.
390-8-1-65/21	Direktni sporazum	KVΦB 2042 PH EP 30001000133270	Robe	CENTRUM TRADE DOO (4401150640112)	389,23	27.12.2020.
390-8-1-67/21	Direktni sporazum	KVΦ ΦA 970 -0/20	Robe	BISCOMMERCE DOO (4401575810003)	900,00	27.12.2020.

Intervencija portala Pratimo tendere: dostupne informacije o predmetu nabavke

JZU INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Osnovni podaci Kontakt Organizacione jedinice Plan nabavki **Nabavke**

Postupci

Pretraga po broju postupka

Pretraga po vrsti postupka

Pretraga po nazivu predmeta ugovora

Pretraga po vrsti ugovora

Pretraga po ponuđaču

Pretraga po datumu zaključenja ugovora do

Ukupno: 104 Prikazati rezultata po stranici

Broj postupka	Vrsta postupka	Naziv predmeta ugovora	Vrsta ugovora	Ponuđač(i)	Vrijednost	Datum zaključenja ugovora
390-8-1-260/21	Direktni sporazum	потрошни материјал - наставци за пипете са филтером	Robe	SPEKTROLAB D.O.O. (4400873110000)	990,00	07.05.2021.
390-8-2-276/21	Direktni sporazum	услуге прања возила	Usluge	LULE sp (4510598830005)	309,00	06.05.2021.
390-8-2-264/21	Direktni sporazum	услуге сателитског прањења возила	Usluge	SATWORK D.O.O. (4402285600001)	252,00	30.04.2021.
390-8-2-265/21	Direktni sporazum	услуга одржавања алармног система	Usluge	DOO "NEW SANATRON" INŽENJERING NOVI GRAD (4400759330008)	400,00	29.04.2021.
390-8-2-266/21	Direktni sporazum	Услуге збрињавања инфективног отпада	Usluge	ECO GROUP DOO (4403574240001)	84,80	29.04.2021.
390-8-2-251/21	Direktni sporazum	Услуга калибрације уређаја Нарда	Usluge	MINTICT (4508776980003)	5.200,00	27.04.2021.
390-8-1-252/21	Direktni sporazum	потрошни материјал - китови	Robe	ELTA 90 MB D.O.O. (4202723840003)	5.830,00	27.04.2021.
390-8-2-274/21	Direktni sporazum	услуге редовног одржавања електро инсталација и расвјетних тијела	Usluge	"ELEKTRO-RAČIĆ" DOO (4400803760007)	5.950,00	27.04.2021.
390-8-2-275/21	Direktni sporazum	услуге редовног мјесечног одржавања агрегата	Usluge	"ELEKTRO-RAČIĆ" DOO (4400803760007)	2.400,00	27.04.2021.
390-8-1-253/21	Direktni sporazum	потрошни материјал - тонери	Robe	ALF-OM (4400810890005)	660,00	26.04.2021.

Vrijednost je u KM, bez PDV-a

Prekinuta praksa nezakonitog planiranja javnih nabavki

Nakon što je portal Pratimo tendere monitoringom otkrio i objavio da je nabavka „Roba štampanog materijala“ koju je proveo „Mostar bus“ sumnjiva i dodjelio joj žutu zastavicu zbog nedostupnosti Plana nabavki za 2021. godinu, ovo javno preduzeće je ekspresno reagovalo i otklonilo uočeni nedostatak.

Naime, kroz rad na prikupljanju i analizi podataka o javnim nabavkama preduzeća „Mostar bus“ uočeno je da na svojoj internet stranici nisu objavili Plan nabavki iako prema Zakonu o javnim nabavkama BiH ugovorni organ postupak javne nabavke može pokrenuti samo ako je nabavka predviđena planom ili kada ugovorni organ donese posebnu odluku o pokretanju postupka javne nabavke. Ugovorni organ mora objaviti plan nabavki na svojoj internet stranici najkasnije u roku od 60 dana od dana usvajanja budžeta, odnosno finansijskog plana.

Zakon je predvidio i prekršajnu sankciju za ugovorne organe i odgovorne osobe u ugovornim organima ukoliko ne donesu Plan nabavki i ne učine ga dostupnim na svojoj internet stranici. Iznos kazne za ugovorne organe je od 1.500 do 15.000 KM, a za odgovorne osobe u ugovornim organima od 300 do 3.000 KM.

Nakon što je portal Pratimo tendere otkrio kršenje zakona, preduzeće „Mostar bus“ je objavilo Plan nabavki za 2021. godinu.

Gradani prate tendere

Snažan i održiv građanski antikorupcijski aktivizam širom BiH i na svim nivoima opšti je cilj projekta „Podrška građanima u borbi protiv korupcije“ u okviru koga se realizuju i aktivnosti monitoringa javnih nabavki. Portal Pratimo tendere je razvijen kao alat za pravovremenu prevenciju zloupotrebe procedura javnih nabavki, čime se otvara mogućnost poštenog nadmetanja, u postupcima javnih nabavki se osigurava pristup „najbolja vrijednost za novac“, omogućuje se sankcionisanje povreda zakona i – što je još važnije – građani dobijaju informacije o tome kako se troši njihov novac. Na bazi rezultata monitoringa pokrenute su informativne kampanje na društvenim mrežama – „Nabavka dana“ i „Katalog rizičnih javnih nabavki“. „Nabavka dana“ donosi dnevne rezultate o utvrđenim nepravilnostima u sistemu javnih nabavki, a „Katalog rizičnih javnih nabavki“ predstavlja mjesečni pregled najkarakterističnijih rizičnih javnih nabavki.

Putem društvene mreže Facebook sadržaji portala Pratimotendere.ba su ostvarili sljedeće rezultate: Reach –2.199.291; Engagement:200.144.

Prilog 1 - Lista indikatora rizika i faktora rizika

INDIKATOR RIZIKA 1 / Faza postupka: Planiranje i objava javne nabavke			
Faktori rizika:			
1	Da li se predmetna nabavka nalazi u Planu javnih nabavki ili privremenom Planu javnih nabavki, ili postoji posebna odluka?	DA / NE	
2	Da li se nabavka provodi u vremenskom okviru u kojem je to trebalo biti prema Planu javnih nabavki?	DA / NE	
3	Da li je procijenjena vrijednost nabavke jednaka onoj iz Plana javnih nabavki?	DA / NE	

INDIKATOR RIZIKA 2 /Faza postupka: Pripremanje tenderske dokumentacije			
Faktori rizika:			
1	Tenderska dokumentacija nije naknadno mijenjana?	DA / NE	
2	Da li tenderska dokumentacija sadrži minimum zakonom/modelom propisanih informacija?	DA / NE	
3	Ako su tražene garancije, da li su zahtjevi u pogledu garancija i obezbjeđenja u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama?	DA / NE	
4	Da li se podkriterijumi za ocjenu ponuda kod kriterijuma ekonomski najpovoljnije ponude u značajnoj mjeri ne odnose na nefinansijske aspekte?	DA / NE	
5	Da li je rok za dostavu ponuda u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama?	DA / NE	
6	Da li su ispunjeni uslovi za izbor postupka predmetne javne nabavke?	DA / NE	
7	Kvalifikacioni uslovi nisu prilagođeni određenom ponuđaču?	DA / NE	
8	Tehnička specifikacija nije diskriminatorna za određene ponuđače/ne pogoduje određenom ponuđaču?	DA / NE	

INDIKATOR RIZIKA 3 / Faza postupka: Kroz cijeli postupak javne nabavke			
Faktori rizika:			
1	U datom postupku nije bilo izjavljenih žalbi?	DA / NE	

INDIKATOR RIZIKA 4 / Faza postupka: Kroz cijeli postupak javne nabavke			
Faktori rizika:			
1	Dati postupak nije poništen?	DA / NE	

INDIKATOR RIZIKA 5 / Faza postupka: Evaluacija ponuda			
Faktori rizika:			
1	Na tender se javilo više ponuđača?	DA / NE	
2	Cijena u izabranoj ponudi nije neprirodno visoka/niska/ista	DA / NE	

	kao procjenjena?		
--	------------------	--	--

INDIKATOR RIZIKA 6 / Faza postupka: Ugovaranje
Faktori rizika:

1	Da li je objavljeno obavještenje o dodjeli ugovora?	DA /NE	
2	Da li su ugovorene cijene, količine i rokovi isti kao i oni iz tenderske dokumentacije?	DA /NE	

INDIKATOR RIZIKA 7 / Faza postupka: Realizacija ugovora
Faktori rizika:

1	Da li postoje podaci o realizaciji dodijeljenog ugovora?	DA /NE	
---	--	--------	--

Prati tendere, prati svoj novac!

Web: www.pratimotendere.ba

Facebook: <https://www.facebook.com/pratimotendere.ba/>

Instagram: <https://www.instagram.com/pratimotendere.ba/>

Twiter: <https://twitter.com/PratimotendereB>

Prijava na email notifikacije: <https://www.pratimotendere.ba/bs-Latn-BA/automatic-notification-subscription>

E mail: pratimotendere.ba@gmail.com